

**RADA EURÓPY
VÝBOR MINISTROV****ODPORÚČANIE Č. R (99) 1
VÝBORU MINISTROV ČLENSKÝM ŠTÁTOM
O OPATRENIACH NA PODPORU MEDIÁLNEHO PLURALIZMU**
*(Prijaté Výborom ministrov dňa 19. januára 1999 na 656. zasadnutí
zástupcov ministrov)*

Výbor ministrov podľa ustanovení článku 15.b Štatútu Rady Európy,
zdôrazňujúc dôležitosť toho, aby jednotlivci mali prístup k pluralistickému obsahu médií, najmä
pokiaľ ide o informácie;

zdôrazňujúc takisto, že médiá, a to predovšetkým sektor verejnoprávneho vysielania, by mali poskytnúť priestor pre rôzne záujmy a skupiny v spoločnosti – vrátane jazykových, sociálnych, ekonomických, kultúrnych alebo politických menšín;

konštatujúc, že existencia veľkého počtu autonómnych a nezávislých mediálnych štruktúr na národnej, regionálnej a miestnej úrovni vo všeobecnosti posilňuje pluralizmus a demokraciu;

pripomínajúc, že politická a kultúrna rozmanitosť druhov a obsahov médií je rozhodujúca pre mediálny pluralizmus;

zdôrazňujúc, že štáty by mali podporovať politický a kultúrny pluralizmus rozvíjaním svojej mediálnej politiky v súlade s článkom 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach, ktorý zaručuje slobodu prejavu a informácií, a s patričným rešpektovaním princípu nezávislosti médií;

uznávajúc nevyhnutnosť úsilia všetkých členských štátov podporovať mediálny pluralizmus, v prípade potreby i na európskej úrovni;

potvrdzujúc zároveň, že potenciálnym nedostatkom súčasných regulačných rámcov pre mediálny pluralizmus v Európe je ich tendencia orientovať sa výhradne na tradičné médiá;

konštatujúc, že v oblasti nových komunikačných technológií a služieb už existuje niekoľko prípadov blokovania, ako napríklad kontrola systémov podmieneného prístupu v oblasti služieb digitálnej televízie;

konštatujúc tiež, že technologická konvergencia medzi sektormi vysielania, telekomunikácií a počítačovým sektorom by mohla napomáhať vytvorenie dominantných postavení a rozvoj koncentrácie;

uvedomujúc si, že je potrebné aktívne monitorovať rozvoj nových doručovacích platforiem, ako napríklad internetu a nových služieb na zhodnotenie vplyvu, ktorý by nové obchodné stratégie mohli mať v tejto oblasti na pluralizmus;

presvedčený, že transparentnosť vzhľadom na kontrolu mediálnych podnikov, vrátane poskytovateľov obsahu a služieb v rámci nových komunikačných služieb, môže prispieť k existencii pluralistického mediálneho prostredia;

pripomínajúc dôležitosť redakčnej nezávislosti spravodajstva;

konštatujúc, že popri potrebe rozvoja európskych mediálnych podnikov je nevyhnutné zohľadňovať ich vplyv na kultúrne a sociálne hodnoty;

pripomínajúc orientácie, ktoré už v minulosti Rada Európy poskytla členským štátom, aby sa zaručil mediálny pluralizmus, predovšetkým princípy obsiahnuté v deklaráciách a rezolúciách prijatých na 3., 4. a 5. ministerskej konferencii o masmediálnej politike (Cyprus – október 1991, Praha – december 1994 a Solún – december 1997) a v Odporúčaní č. R (94) 13 Výboru ministrov o opatreniach na podporu mediálnej transparentnosti;

pripomínajúc takisto ustanovenia o mediálnom pluralizme obsiahnuté v Dodatkovom protokole k Európskemu dohovoru o cezhraničnej televízii;

majúc na pamäti prácu vykonanú v rámci Európskej únie a iných medzinárodných organizácií v oblasti koncentrácie a pluralizmu médií,

odporúča, aby vlády členských štátov:

- i. preskúmali opatrenia obsiahnuté v dodatku tohto odporúčania a v prípade potreby zvážili ich začlenenie do svojej vnútroštátnej legislatívy alebo praxe s cieľom podporiť mediálny pluralizmus;

- ii. pravidelne hodnotili účinnosť vlastných existujúcich opatrení na podporu pluralizmu a/alebo anti-koncentračných mechanizmov a skúmali prípadnú potrebu ich revidovania z hľadiska ekonomického a technického rozvoja v oblasti médií.

Dodatok k Odporúčaniu č. R (99) 1

I. Regulácia vlastníctva: vysielanie a tlač

Členské štáty by mali zvážiť zavedenie legislatívy navrhutej s cieľom predchádzať alebo pôsobiť proti koncentrácii, ktorá by mohla ohroziť mediálny pluralizmus na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni.

Členské štáty by mali preskúmať možnosť definovania limitov – vo svojej legislatíve alebo autorizácii, v licenčných alebo podobných postupoch – na obmedzenie vplyvu, ktorý môže mať jediná komerčná spoločnosť alebo skupina v jednom alebo viacerých mediálnych sektoroch. Takéto limity môžu mať napríklad formu hornej hranice prípustného podielu na trhu (vzťah nielen k televízii, ale i k rozhlasu, tlači a pod. – pozn. prekl.) alebo sa môžu zakladať na príjme/obrate komerčných mediálnych spoločností. Do úvahy takisto prichádza obmedzenie podielu kapitálu v komerčných mediálnych podnikoch. Ak sa takéto limity zavedú, členské štáty by mali vziať do úvahy veľkosť mediálneho trhu a úroveň zdrojov, ktoré sú v rámci neho dostupné. Spoločnosti, ktoré dosiahli prípustné limity na príslušnom trhu, by nemali dostať ďalšie vysielacie licencie na tento trh.

Okrem týchto opatrení štátne orgány zodpovedné za udeľovanie licencií súkromným vysielacím spoločnostiam by mali pri plnení svojho poslania venovať osobitnú pozornosť podpore mediálneho pluralizmu.

Členské štáty môžu zvážiť možnosť vytvorenia špecifických mediálnych orgánov s právomocami zasahovať proti fúziám alebo iným zlučovacím operáciám, ktoré ohrozujú mediálny pluralizmus, alebo dať takéto právomoci existujúcim regulačným orgánom v sektore vysielania. V prípade, keby členské štáty toto nepovažovali za vhodné, pri posudzovaní fúzií alebo iných zlučovacích operácií v mediálnej oblasti by mali mediálnemu pluralizmu venovať pozornosť všeobecné orgány pre hospodársku súťaž.

Členské štáty by mali zvážiť prijatie špecifických opatrení tam, kde by vertikálna integrácia – t. j. kontrola kľúčových zložiek produkcie, vysielania, distribúcie a príbuzných činností jedinou spoločnosťou alebo skupinou – mohla škodiť pluralizmu.

II. Nové komunikačné technológie a služby

1. Všeobecný princíp

Členské štáty by mali monitorovať vývoj nových médií s cieľom prijať akékoľvek opatrenia nevyhnutné na zachovanie mediálneho pluralizmu a zabezpečiť primeraný prístup poskytovateľov služieb a obsahu k sieťam a verejnosti k novým komunikačným službám.

2. Princípy týkajúce sa digitálneho vysielania

Z hľadiska rozširovania sektora telekomunikácií by členské štáty mali dostatočne brať do úvahy záujmy vysielacieho sektora vzhľadom na jeho príspevok k politickému a kultúrnemu pluralizmu pri prerozdeľovaní frekvenčného spektra alebo prideľovaní iných komunikačných prostriedkov v dôsledku digitalizácie.

Členské štáty by mali zvážiť zavedenie pravidiel o primeranom, transparentnom a nediskriminačnom prístupe k systémom a službám, ktoré sú nevyhnutné pre digitálne vysielanie, zabezpečenie neustrannosti základných navigačných systémov a splnomocnenie regulačných orgánov zabrániť zneužitiu.

Okrem týchto opatrení by členské štáty mali preskúmať uskutočniteľnosť a vhodnosť zavedenia jednotných technických štandardov pre služby digitálneho vysielania. Navyše vzhľadom na to, že vzájomná súčinnosť technických systémov môže pomôcť divákovi rozšíriť ich voľbu a uľahčiť prístup za rozumnú cenu, by sa členské štáty mali usilovať dosiahnuť čo najväčšiu zlučiteľnosť medzi digitálnymi dekodérmi.

III. Mediálny obsah

1. Všeobecný princíp

Členské štáty by mali zvážiť možné opatrenia na zabezpečenie toho, aby bola verejnosti prístupná rôznorodosť mediálneho obsahu, odzrkadľujúca odlišné politické a kultúrne názory, majúce na pamäti dôležitosť záruky redakčnej nezávislosti médií a hodnotu, ktorú takisto môžu mať opatrenia dobrovoľne prijaté samotnými médiami.

2. Sektor vysielania

Členské štáty by mali zvážiť, kde je to vhodné a použiteľné, zavedenie opatrení na podporu produkcie a vysielania rôzneho obsahu vysielacími organizáciami. Takýmito opatreniami by mohla byť napríklad požiadavka v licencií na vysielanie, aby vysielacie organizácie vyrobili alebo boli poverené vyrobiť určité množstvo pôvodných programov, najmä v prípade správ a aktuálnych udalostí.

Okrem toho by členské štáty mohli za určitých okolností, ako napríklad pri dosiahnutí dominantného postavenia vysielateľom v určitej oblasti, predvídať tento stav a zabezpečiť „spoločné využívanie frekvencie“, aby sa umožnil prístup aj iných vysielateľov k tej istej frekvencii.

Členské štáty by mali preskúmať zavedenie pravidiel zameraných na zachovanie pluralistického miestneho rozhlasového a televízneho prostredia, zabezpečiac predovšetkým, aby vytváranie sietí, chápané ako centralizované zabezpečovanie programov a príbuzných služieb, neohrozilo pluralizmus.

3. Sektor tlače

Členské štáty by sa mali usilovať zabezpečiť dostatočnú rôznorodosť informačných zdrojov na plnenie pluralistického obsahu tlačových výstupov.

IV. Vlastníctvo a redakčná zodpovednosť

Členské štáty by mali povzbudiť mediálne organizácie, aby dobrovoľne posilňovali redakčnú a novinársku nezávislosť prostredníctvom redakčných stanov alebo iných samoregulačných prostriedkov.

V. Verejnoprávne vysielanie

Členské štáty by mali udržiavať verejnoprávne vysielanie a umožniť jeho rozvoj, aby sa využili možnosti, ktoré ponúkajú nové komunikačné technológie a služby.

Členské štáty by mali preskúmať spôsoby rozvoja foriem konzultácie verejnoprávnych vysielacích organizácií s verejnosťou, ktoré môžu zahŕňať vytvorenie poradných programových výborov, aby sa v rámci ich programovej politiky odzrkadlili potreby a požiadavky rozličných spoločenských skupín.

Členské štáty by mali definovať spôsoby vhodného a zabezpečeného financovania verejnoprávnych vysielateľov, ktoré môže obsahovať verejné financovanie a komerčné príjmy.

S vyhladkou na digitalizáciu by členské štáty mali zvážiť zachovanie pravidiel „povinného prenosu signálu“ v prípade káblových sietí. Podobné pravidlá by sa mohli predpokladať v prípade potreby aj pre iné distribučné prostriedky a doručovacie platformy.

VI. Opatrenia na podporu médií

S cieľom zvýšiť pluralizmus médií a ich rozmanitosť by členské štáty mali zvážiť možnosť zavedenia priamych alebo nepriamych finančných podporných programov tak pre tlačové, ako aj pre vysielacie médiá, a to najmä na regionálnej a miestnej úrovni. Takisto by sa mali zhodnotiť subvencie pre mediálne subjekty, ktoré vydávajú tlač alebo vysielajú v jazyku menšiny.

Okrem opatrení na podporu tvorby, produkcie a distribúcie audiovizuálneho a iného obsahu, ktorý bude hodnotným príspevkom k pluralizmu médií, môžu členské štáty takisto zvážiť opatrenia na podporu vytvárania nových mediálnych podnikov alebo na pomoc tým mediálnym subjektom, ktoré sa dostali do ťažkostí, alebo sú nútené podrobiť sa štrukturálnym či technologickým zmenám.

Bez toho, aby sa zanedbali zretele hospodárskej súťaže, hoci ktoré z podporných opatrení, ktoré sa tu už spomenuli, by mali byť poskytnuté na základe objektívnych a nestranných kritérií, v rámci transparentných postupov a pod podmienkou nezávislej kontroly. Podmienky na poskytnutie podpory by sa mali periodicky prehodnocovať, aby nedochádzalo k náhodnej podpore akéhokoľvek procesu koncentrácie médií alebo k nevhodnému obohacovaniu podnikov profitujúcich z podpory.

VII. Vedecký výskum

Členské štáty by mali v oblasti koncentrácie médií a pluralizmu podporovať vedecký výskum a štúdium, a to najmä vplyv nových komunikačných technológií a služieb v tomto ohľade.

(Dôvodové memorandum k Odporúčaniu č. R (99) 1 o opatreniach na podporu mediálneho pluralizmu v preklade Lubomíra Šišáka uverejníme v nasledujúcom čísle 4/1999.)